

Nâng cao hiệu quả chuyển đổi số trong dạy học các môn Lý luận Chính trị ở Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

Hoàng Mạnh Hùng*

* Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

Received: 10/6/2024; Accepted: 16/6/2024; Published: 27/6/2024

Abstract: Digital transformation in education has always been prioritized and valued by our Party and State, especially in political theory subjects. Because this is a subject that plays an important role in educating students' stance, ideals, beliefs and revolutionary moral qualities; contributing to nurturing a young generation that is both "red" and "specialized" to take the lead in the cause of building and defending the Fatherland. Deeply aware of this, Hanoi University of Procuracy, with the mission of training high-quality human resources to serve the development of the country, has paid attention to and actively implemented digital transformation in schools in general and in teaching political theory subjects in particular.

Keywords: Digital transformation, students

1. Đặt vấn đề

Chuyển đổi số (CĐS) trong giáo dục luôn được Đảng và Nhà nước ta ưu tiên và coi trọng, đặc biệt là đối với các môn lý luận chính trị (LLCT). Bởi đây là bộ môn có vai trò quan trọng trong việc giáo dục lập trường, lý tưởng, hình thành niềm tin và phẩm chất đạo đức cách mạng cho sinh viên; góp phần bồi dưỡng thế hệ trẻ vừa "hồng" vừa "chuyên" đi đầu trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nhận thức sâu sắc điều này, trường Đại học Kiểm sát Hà Nội với sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ cho sự phát triển của đất nước đã quan tâm, tích cực thực hiện CĐS trong nhà trường nói chung và trong dạy học các môn LLCT nói riêng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng chuyển đổi số trong dạy học các môn LLCT ở trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

Trong thời gian qua, trường Đại học Kiểm sát Hà Nội đã tích cực thực hiện đổi mới, ứng dụng các công nghệ hiện đại trong dạy học và đạt được nhiều kết quả đáng kể như: Trang bị hệ thống cơ sở vật chất hiện đại, phát triển kho học liệu số, tiến hành mua và sử dụng các phần mềm hỗ trợ dạy học; các giảng viên với vai trò người truyền lửa và dẫn dắt cũng đã nhận thức được tầm quan trọng của việc thực hiện CĐS trong dạy học; các thầy cô đã có sự đầu tư, nghiên cứu, thiết kế những chương trình, giáo án học tập cho phù hợp với hình thức học tập mới; sinh viên cũng bước đầu làm quen và thực hiện việc học tập trên môi trường ảo...Song, bên cạnh đó, việc thực hiện CĐS trong dạy học các môn LLCT cho sinh viên trường Đại học Kiểm sát Hà Nội hiện nay vẫn còn tồn tại một số hạn chế, bất cập:

Về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học: Yêu cầu tất yếu khi thực hiện CĐS trong dạy và học các môn LLCT là cần có các thiết bị công nghệ: Điện thoại, máy tính, mạng internet... Song, một số sinh viên vẫn chưa có đầy đủ các điều kiện cần thiết để học tập, nhất là với sinh viên có hoàn cảnh khó khăn. Có sinh viên phải mượn điện thoại, máy tính của người thân, hoặc thiết bị công nghệ đang sử dụng đã cũ, khó chạy được các ứng dụng hiện đại làm ảnh hưởng đến quá trình học tập. Một số sinh viên ở vùng sâu vùng xa, đường truyền mạng kém hoặc chưa được phủ sóng gây khó khăn cho việc truy cập, học tập trực tuyến. Mặc dù, hệ thống cơ sở vật chất ở trường hiện đại song với số lượng sinh viên đông, nhu cầu sử dụng máy tính nhiều nên việc đáp ứng còn hạn chế.

Về kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin: Việc thực hiện CĐS trong dạy học các môn LLCT đòi hỏi giảng viên và sinh viên phải có kiến thức về công nghệ thông tin. Điều này gây khó khăn cho một số giảng viên đã có tuổi đời cao, chậm tiếp cận với thành tựu công nghệ hiện đại. Vì vậy, trong quá trình sử dụng các phần mềm soạn bài, dạy học trực tuyến đôi khi còn lúng túng, mất thời gian và hiệu quả chưa cao. Một bộ phận sinh viên, đặc biệt là sinh viên năm nhất cũng gặp khó khăn trong việc sử dụng phần mềm để thực hiện quá trình học tập vì chưa hoặc ít tiếp xúc với máy tính, với công nghệ trước đó.

Việc kiểm tra, đánh giá chất lượng sinh viên khi thực hiện CĐS trong dạy học các môn LLCT còn hạn chế. Việc xây dựng ngân hàng câu hỏi đáp ứng yêu cầu đổi mới này chưa được triển khai hiệu quả. Đặc biệt, với hình thức như: thi viết trực tuyến, trắc nghiệm trực tuyến,...cũng gây khó khăn cho giảng

viên trong việc theo dõi, kiểm soát thái độ thi cử của sinh viên, nhất là khi hoạt động thi cử nằm ngoài không gian trường học.

Về ý thức học tập của một bộ phận sinh viên còn kém. Với khối lượng kiến thức lớn, trù tuợng, thời gian trên lớp hạn chế trong khi số lượng sinh viên đông thì việc tự học, tự nghiên cứu bài trước thông qua bài giảng e-learning sẽ làm tăng chất lượng dạy học. Song, một bộ phận sinh viên khi được yêu cầu nghiên cứu nội dung bài học qua bài giảng trực tuyến vẫn còn mang tính chất đối phó. Vì vậy khi lên lớp, sinh viên vẫn còn tỏ ra mới lạ với những kiến thức mà giảng viên đã giảng dạy thông qua phần mềm trước đó. Điều này làm cho chất lượng học tập chưa cao. Trong quá trình dạy học trực tuyến, một số sinh viên chưa thực sự tập trung vào bài giảng, vẫn còn tình trạng làm việc riêng.

Sinh viên gặp khó khăn trong việc khai thác và sử dụng nguồn tài liệu phục vụ cho quá trình học tập. Số lượng tài liệu các môn LLCT trong hệ thống thư viện vẫn còn hạn chế. Trong quá trình tìm kiếm thông tin, một số sinh viên dễ tiếp cận với nguồn tài liệu không chính thống, có những nhận thức sai lệch về các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước, gây khó khăn cho giảng viên trong quá trình giảng dạy.

Ngoài ra, việc xây dựng chương trình, kế hoạch học phân, các lớp học ảo trên nền tảng công nghệ còn gặp nhiều khó khăn, chưa có sự thống nhất và đồng bộ giữa các phòng, khoa và bộ môn.

2.2. Một số giải pháp để thực hiện có hiệu quả chuyển đổi số trong dạy học các môn LLCT cho sinh viên hiện nay

Trong thời gian tới, để thực hiện việc CĐS trong dạy học các môn LLCT có hiệu quả, tác giả đề xuất một số giải pháp sau:

Về phía Nhà trường:

Cần tăng cường công tác tuyên truyền và triển khai thực hiện các văn bản, nghị quyết về thực hiện CĐS. Đồng thời, cần có sự phối hợp nhịp nhàng, đồng bộ giữa các khoa – phòng - trung tâm, giữa nhân viên – giảng viên – sinh viên để xây dựng kế hoạch, chương trình học tập phù hợp, từ đó thực hiện có hiệu quả CĐS trong công tác đào tạo nói chung và dạy học các môn LLCT nói riêng.

Nhà trường cũng cần xây dựng các văn bản quy định, quy chế học tập để thực hiện “văn hoá số” đối với cả giảng viên và sinh viên. Điều này góp phần nâng cao ý thức học tập của sinh viên, từ đó tạo ra môi trường học tập văn minh.

Tăng cường tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng kiến thức công nghệ thông tin, sử dụng các phần

mềm dạy học cho cả sinh viên và giảng viên dưới nhiều hình thức: Hội thảo, học và thực hành trên phần mềm...

Nhà trường cần tăng cường trang bị và hoàn thiện cơ sở vật chất, nâng cấp hệ thống phòng máy, đội ngũ kỹ thuật phải thường xuyên kiểm tra, bảo trì, khắc phục những sự cố liên quan đến máy tính, mạng wifi để đảm bảo sự ổn định và tạo môi trường học tập tốt nhất. Đối với những sinh viên có hoàn cảnh khó khăn, nhà trường cũng cần quan tâm và có những chính sách hỗ trợ để các em có đầy đủ điều kiện thực hiện hoạt động học tập trong thời đại CĐS. Đặc biệt với những sinh viên có thành tích học tập, rèn luyện tốt, đạt được nhiều giải thưởng có thể nhận những phần thưởng bằng hiện vật như: máy tính, điện thoại, máy tính bảng... Đó vừa là món quà khích lệ, động viên cho những cố gắng của các em lại vừa mang ý nghĩa thiết thực.

Trung tâm thông tin thư viện cần phát huy hơn nữa vai trò của mình trong việc cập nhật những tài nguyên học tập phục vụ cho quá trình dạy và học các môn LLCT. Thúc đẩy mạnh hơn nữa việc phát triển kho học liệu số, học liệu mở, có sự kết nối tài nguyên học tập giữa các trường, các ngành, các lĩnh vực... tạo điều kiện cho người học có thể truy cập và thụ hưởng thành quả của công nghệ hiện đại.

Về phía giảng viên:

Để thực hiện có hiệu quả CĐS trong dạy học các môn LLCT, bản thân mỗi người thầy, người cô phải có sự thay đổi trong tư duy khi cho rằng việc thực hiện CĐS chỉ diễn ra trong thời kỳ Covid. Mỗi giảng viên cần nhận thức sâu sắc về sự cần thiết của CĐS trong dạy học và vai trò của mình trong đó. Có như vậy, mới tạo ra sự tích cực trong hành động.

Dù công nghệ có hiện đại đến đâu cũng không thể thay đổi được vai trò quan trọng của người thầy trong quá trình dạy – học. Đối với các môn LLCT, đặc thù của các môn học này là lượng kiến thức lớn, trù tuợng thì sự dẫn dắt, gợi mở, chỉ bảo của người thầy trong việc giúp các em lĩnh hội tri thức lại càng quan trọng hơn bao giờ hết. Vì vậy, mỗi thầy cô phải có kiến thức chuyên môn vững vàng, có sự hiểu biết sâu sắc những vấn đề chính trị - thời sự, có kiến thức thực tiễn phong phú. Điều đó đòi hỏi mỗi giảng viên phải không ngừng học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, phát huy năng lực nghiên cứu khoa học, tạo ra những bài giảng có chất lượng. Đây cũng là nguồn tài liệu quý giá bổ sung vào hệ thống học liệu để sinh viên tham khảo và học tập. Bên cạnh đó, giảng viên cũng cần nâng cao kỹ năng, nghiệp vụ vì công nghệ có hiện đại cũng ko thể giải quyết được

tất cả các vấn đề, đặc biệt là nắm bắt thái độ học tập của sinh viên.

Đối với các môn LLCT được đánh giá là “khó, khổ”, nếu như không triển khai được các phương pháp và kỹ thuật dạy học sáng tạo sẽ càng làm cho tiết học trực tuyến trở nên nhàm chán. Vì vậy, giảng viên cần phải tích cực đổi mới phương pháp dạy học, nghiên cứu, sáng tạo và vận dụng đa dạng các phương pháp dạy học khác nhau, phù hợp với nội dung bài học và môi trường học tập. Phương pháp và tài liệu giảng dạy, học tập cần linh động hơn, cho phép thay đổi để thích nghi với cách học và tốc độ tiếp thu kiến thức của từng sinh viên. Giảng viên cần sử dụng những kỹ năng mới để tổ chức hoạt động giảng dạy, duy trì sự tập trung và thu hút sự tham gia của sinh viên vào các nhiệm vụ và hoạt động học tập. Đặc biệt cần tích cực nghiên cứu, nâng cao kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy, vận dụng được những phần mềm hỗ trợ học tập sẽ làm cho bài giảng sinh động, tạo được hứng thú và lôi cuốn sinh viên.

Giảng viên cũng cần phối hợp với các phòng, trung tâm trong trường để tìm tòi và bổ sung nguồn học liệu. Hiện nay, có nhiều nguồn tin không chính thống chống phá đảng và nhà nước mà sinh viên có thể bắt gặp bất cứ đâu trên mạng xã hội. Vì vậy, để phát huy vai trò của các môn LLCT, giảng viên cần tích cực bổ sung nguồn học liệu chính thống để sinh viên dễ dàng tiếp cận và sử dụng trong hoạt động học tập của mình.

Ngoài ra, giảng viên cần hỗ trợ sinh viên trong việc xây dựng kế hoạch học tập phù hợp để có thể tận dụng tối đa lợi ích của CDS đem lại.

Về phía sinh viên

Không chỉ giảng viên mà mỗi sinh viên cần có sự thay đổi trong nhận thức về việc học tập trong thời đại công nghệ số. Bản thân mỗi sinh viên phải thấy được vai trò quan trọng của CDS trong việc học tập và nâng cao chất lượng học tập các môn LLCT để từ đó tìm hiểu và vận dụng vào quá trình học tập. Sinh viên cũng phải bỏ tư tưởng trì hoãn vì bài giảng có trên hệ thống chưa cần xem ngay hoặc xem hời hợt, qua loa.

Bản thân mỗi sinh viên cũng cần xác định đúng đắn thái độ, mục đích học tập. Thực hiện CDS trong học tập các môn LLCT chỉ là phương tiện, công cụ hỗ trợ để việc học tập của các em trở nên dễ dàng, thuận tiện hơn. Nếu bản thân sinh viên không có thái độ học tập, mục đích đúng đắn thì dẫu có nhiều bài giảng, nhiều tài liệu hay... cũng không thể giúp các

em nâng cao nhận thức, kỹ năng và kết quả học tập của mình.

Sinh viên cần tích cực tự học, tự nghiên cứu đồng thời phải có phương pháp học tập khoa học. Dưới sự hướng dẫn của giảng viên, sinh viên phải xây dựng kế hoạch học tập khoa học, tận dụng tối đa quỹ thời gian của bản thân để phát huy hết khả năng của mình trong lĩnh hội tri thức. Khi thực hiện CDS trong dạy học các môn LLCT, sinh viên cũng cần có những phương pháp học tập sáng tạo, kết hợp nhiều phương pháp học tập khác nhau.

Sinh viên cần chủ động khắc phục những khó khăn khi học tập các môn LLCT trong thời đại CDS, lấy những khó khăn đó làm động lực cho sự phát triển của bản thân. Chẳng hạn như việc thiếu các trang thiết bị học tập, sinh viên có thể giải quyết bằng cách phấn đấu để giành được học bổng hoặc làm cộng tác viên cho những doanh nghiệp liên quan đến ngành học. Hay một số sinh viên chưa được tiếp cận nhiều với công nghệ thông tin, còn gặp khó khăn trong quá trình học tập các môn LLCT có thể nhờ sự giúp đỡ, chỉ bảo của các thầy cô giáo, của bạn bè và quan trọng hơn chính bản thân các em cũng cần tích cực tự tìm hiểu để có thể sử dụng các công nghệ hiện đại phục vụ cho quá trình học tập. Bởi kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin không chỉ cần thiết trong học tập các môn LLCT mà còn là một kỹ năng cần thiết trong thời đại các mạng công nghiệp 4.0 hiện nay.

3. Kết luận

Thực hiện CDS trong dạy học các môn LLCT cho sinh viên trường Đại học Kiểm sát Hà Nội là tất yếu khách quan, phù hợp với xu thế phát triển của thời đại ngày nay. Nhận thức rõ điều này đã tạo ra sự thay đổi tích cực trong việc nâng cao chất lượng dạy học các môn LLCT nói riêng và chất lượng công tác giáo dục đào tạo của nhà trường nói chung. Song, thực tiễn cho thấy, việc thực hiện CDS trong dạy học các môn LLCT vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế, bất cập. Vì vậy, cần phải sự phối hợp đồng bộ giữa các cấp quản lý, nhà trường, giảng viên và sinh viên trong thực hiện các giải pháp nêu trên.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Tuyên giáo Trung ương (2014), *Hướng dẫn số 127-HD/ BTGTW ngày 30/06/2014 về việc thực hiện Kết luận số 94-KL/TW, ngày 28-3-2014 của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân.*

2. Thủ tướng Chính phủ (2020), *Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/06/2020 phê duyệt Chương trình CDS quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.*